

Kapitel 1

Sneen dansede som vattotter i lyset under lygten. Ikke Si nogen bestemt retning; den vidste ikke, om den ville op eller ned, men lod sig blot føre af den helvedes, iskolde vind, som kom ind fra det store mørke over Oslofjorden. Sammen hvirvlede de, vinden og sneen, rundt og rundt i mørket mellem de natlukkede lagerbygninger på kajen. Indtil vinden blev træt af det og satte sin dansepartner fra sig helt inde ved væggen. Der var den tørre, gennemblæste sne føget sammen under skoene på den mand, jeg netop havde skudt i brystet og i halsen.

Blodet dryppede fra hans skjorteflip og ned på sneen. Nu er det ikke sådan, at jeg ved særlig meget om sne – eller om noget andet for den sags skyld – men jeg har læst, at de snekrystaller, der dannes ved hård frost, er helt anderledes end dem i tøsne; grovkornede eller hårde og skarpe snefnug. At det er formen på krystallerne og tørheden i sneen, som gør, at hæmoglobinet i blodet beholder den dybrøde farve. I hvert fald fik sneen under ham mig til at tænke på en kongekappe i purpur

og hermelin, som på tegningerne i den bog med norske folkeeventyr, som min mor havde læst højt for mig. Hun kunne godt lide eventyr og konger. Det var vel derfor, hun havde opkaldt mig efter en.

Aftenposten skrev, at hvis kulden fortsatte til nytår, ville 1975 blive det koldeste år siden krigen, og at vi ville huske året som begyndelsen på den nye istid, som forskerne havde spået i et stykke tid nu. Men det vidste jeg ikke noget om. Jeg vidste bare, at manden, der stod foran mig, snart var død, en sådan skælven i kroppen er ikke til at tage fejl af. Han var en af Fiskerens mænd. Det var ikke noget personligt. Og det sagde jeg også til ham, før han sank sammen og efterlod en stribe af blod på muren. Ikke at jeg tror, det gjorde tingene lettere for ham at høre, at det ikke var personligt.

Når jeg selv skal skydes, vil jeg foretrække, at det er personligt. Og jeg sagde det vel heller ikke for at undgå, at hans spøgelse skulle komme efter mig, for jeg tror ikke på spøgelse. Jeg kunne bare ikke finde på andet at sige. Jeg kunne selvfølgelig have holdt min kæft; det er jo det, jeg plejer at gøre. Så noget må der have været, som pludselig gjorde mig snakkesalig. Måske den kendsgerning, at det var jul om få dage. Vi mennesker søger sammen, når julen nærmer sig, har jeg hørt. Men jeg ved det ikke.

Jeg troede, at blodet ville fryse på overfladen af sneen og blive liggende. Men i stedet sugede sneen det til sig, trak det ned under overfladen, gemte det, som om den selv havde brug for det. Da jeg gik hjemad, forestillede

jeg mig, at der rejste sig en snemand fra driven, en med lige akkurat synlige blodårer under den ligblege hud af is. Jeg ringede til Daniel Hoffmann fra en telefonboks og sagde, at opgaven var udført.

Hoffmann sagde, at det var godt. Han stillede som sædvanlig ingen spørgsmål. Enten havde han lært at stole på mig i løbet af de fire år, jeg havde arbejdet for ham, eller også *ville* han ikke vide noget. Opgaven var udført; hvorfor skulle en mand som ham besvære sig med den slags, når det, han betalte for, netop var at have mindre besvær? Han bad mig komme ind på kontoret dagen efter; han sagde, at han havde et nyt job til mig.

“Et nyt job?” spurgte jeg og mærkede hjertet springe et slag over.

“Ja,” sagde Hoffmann. “Altså, en ny opgave.”

“Nå, sådan.”

Jeg lagde lettet røret på. For der er ikke så meget andet, jeg kan bruges til, end det jeg allerede laver.

Her er fire ting, jeg ikke kan bruges til. At køre en flugtbil. Jeg kan køre hurtigt, og det er fint. Men jeg kan ikke køre anonymt, og en, der kører en flugtbil, skal kunne begge dele. Skal kunne køre sådan, at man bare er endnu en bil i trafikken. Jeg fik smidt mig selv og to andre i fængsel, fordi jeg ikke kører anonymt nok. Jeg havde kørt som en gal, kombineret skovveje med hovedveje og havde for længst rystet forfølgerne af; jeg havde kun et par kilometer til den svenske grænse. Jeg satte farten ned og kørte langsomt og lovlydigt som en bedste-far på søndagstur. Alligevel blev vi stoppet af en politipa-

trulje. De sagde bagefter, at de ikke havde anet, at det var flugtbilen, og at jeg hverken havde kørt for stærkt eller brudt nogen færdselsregler. De sagde, at det var *måden*, jeg kørte på. Jeg ved ikke, hvad det betød, men de sagde, den var mistænkelig.

Jeg kan ikke bruges til røveri. Jeg har læst, at over halvdelen af de bankansatte, som udsættes for røveri, får psykiske problemer bagefter, nogle af dem for resten af livet. Jeg ved det ikke; men den gamle mand, som sad ved skranken på posthuset, da vi kom ind, fik i hvert fald lynende travlt med at få psykiske problemer. Han gik direkte i gulvet, bare fordi løbet på mit haglgevær pegede i hans generelle retning. Det var i avisen dagen efter, at jeg så, han havde fået psykiske problemer. En lidt vel hurtig diagnose, men alligevel; er der noget, man ikke ønsker sig, så er det psykiske problemer. Så jeg gik hen og besøgte ham på hospitalet. Han genkendte mig naturligvis ikke, for jeg havde været iført en julemandsmaske på posthuset. (Det var den perfekte forklædning; ikke en sjæl på gaden lagde mærke til tre fyre i fuldt julemandsornat og sække, som løb fra posthuset midt i den værste juletravlhed). Jeg blev stående i døren ind til stuen og så på den gamle; han lå i den midterste seng og læste Klassekampen, kommunistavisen. Det er ikke, fordi jeg har noget imod kommunister som individer. Eller jo, det har jeg. Men jeg *ønsker* ikke at have noget imod dem som individer, for jeg mener jo bare, at de tager fejl. Derfor fik jeg lidt dårlig samvittighed over at mærke, at det fik mig til at føle mig meget bedre tilpas,

at fyren læste Klassekampen. Men det er klart, der er forskel på lidt og meget dårlig samvittighed. Og jeg følte mig som sagt *meget* bedre tilpas. I hvert fald kvittede jeg røverier. Det kunne jo tænkes, at den næste, det gik ud over, *ikke* var kommunist.

Jeg kan heller ikke arbejde med narkotika; det er nummer tre. Jeg duer bare ikke til det. Det er ikke, fordi jeg ikke kan få penge ud af folk, som har gæld til mine chefer. Junkien kan kun takke sig selv, og min mening er nu engang, at folk skal betale for deres fejl, ganske enkelt. Problemet er mere det, at jeg er en svag og følsom natur, som min mor udtrykte det. Hun genkendte vel sig selv i mig. Under alle omstændigheder skal jeg holde mig langt væk fra narkotika. Jeg er – ifølge hende – den type menneske, som bare leder efter noget, jeg kan underkaste mig. En religion, en storebror, en chef. Eller alkohol og stoffer. Under alle omstændigheder kan jeg heller ikke regne; jeg kan knap nok tælle til ti uden at miste koncentrationen. Ret dumt, hvis man skal være pusher eller inkassator, det siger vel sig selv.

Godt. Den sidste ting. Prostitution. Lidt af det samme; jeg har ikke problemer med, at kvinder kan tjene penge på lige det, de vil, og at en fyr – for eksempel mig – skal have en tredjedel af indtægterne for at holde styr på tingene, så damerne kan koncentrere sig om deres håndværk. En god alfons er hver eneste krone værd, han bliver betalt, det har jeg altid ment. Problemet er bare, at jeg bliver meget hurtigt forelsket, og så mister jeg fokus på den forretningsmæssige del. Jeg kan heller ikke hver-

ken ruske i, slå eller true kvinder, forelsket eller ej. Det har måske noget at gøre med min mor, hvad ved jeg. Det er vel derfor, jeg heller ikke kan klare at se andre banke løs på kvinder. Det slår bare klik.

Tag nu for eksempel Maria. Halt og døvtum. Jeg ved ikke, hvad de to ting har med hinanden at gøre, muligvis ingenting; men det er præcis, som når du først er begyndt at få dårlige kort, så bliver der bare ved med at komme flere. Derfor havde Maria selvfølgelig en idiot af et narkovrag som kæreste. En fyr med et fint, fransk navn, som skyldte Hoffmann tretten tusinde i narko-
penge. Jeg så hende første gang, da Pine, Hoffmanns chefalfons, pegede på en pige i hjemmesyet frakke og med håret sat op i en knold, som om hun kom direkte fra kirke. Hun sad på trappen foran Ridderhallen og græd, og Pine forklarede mig, at hun skulle arbejde sin kærestes narkogæld af. Jeg tænkte, at det var bedst at give hende en blid start med lidt håndjobs. Men hun væltede ud af den første bil, hun kom ind i, før der var gået ti sekunder. Hun stod der og tudbrølede, mens Pine skreg løs ad hende; han troede måske, hun ville komme til fornuft, hvis bare han råbte højt nok. Måske var det det. Råberiet. Og det med min mor. Det slog i hvert fald klik, så selv om jeg sådan set godt forstod de argumenter, Pine prøvede at lydbølge ind i hendes hjerne, endte jeg med at gennemtæve ham, min egen chef. Bagefter tog jeg Maria med hen til en lejlighed, jeg vidste var til leje, og gik så tilbage til Hoffmann og sagde, at jeg heller ikke kunne bruges som alfons.

Men Hoffmann sagde – og det kunne jeg heller ikke argumentere imod – at han ikke kunne lade folk slippe for deres gæld, at den slags hurtigt påvirkede andre og vigtigere kunders betalingsdisciplin. Så med visheden om, at Pine og Hoffmann var ude efter pigen, som havde været dum nok til at påtage sig sin kærestes gæld, gik jeg i gang med at lede, indtil jeg fandt franskmændene i et kollektiv oppe i Fagerborg. Han var lige så narkohærgnet, som han var flad, så jeg indså, at der ikke ville trille en eneste krone ud af hans lommer, uanset hvor længe jeg ruskede ham. Jeg sagde, at hvis han så meget som nærmede sig Maria igen, ville jeg slå hans næseben op i hjernen på ham. Sandt at sige tvivler jeg på, at der var noget tilbage af nogen af delene. Så gik jeg tilbage til Hoffmann og sagde, at kæresten endelig havde skaffet nogle penge, gav ham tretten tusinde og sagde, at jeg regnede med, at jagtsæsonen dermed var forbi, hvad pigen angik.

Jeg ved ikke, om Maria tog noget, mens hun og fyren var sammen, om hun også var typen, som søgte underkastelse, men hun virkede i hvert fald clean nu. Hun arbejdede i en købmandsbutik, hvor jeg af og til lagde vejen forbi og tjekkede, om alt var i orden, at junkiekæresten ikke dukkede op for at trække hende med sig ned igen. Jeg sørgede selvfølgelig for, at hun ikke så mig; jeg stod bare derude i mørket og kiggede ind i den oplyste butik, så hende sidde ved kassen, så hende slå varerne ind og pege på en af de andre, som sad der, hvis de talte til hende. Vi har vel alle sammen af og til brug

for at føle, at vi lever op til vores forældre. Jeg aner ikke, hvad min far havde, som jeg kunne leve op til; men det her handlede nok om min mor. Hun var bedre til at tage vare på andre end sig selv, og jeg så det vel som en slags ideal dengang. Det må guderne vide. Jeg havde under alle omstændigheder ikke meget at bruge de penge til, jeg tjente hos Hoffmann. Så hvad gjorde det, hvis jeg nu gav et brugbart kort til en pige, som sad med så dårlig en hånd?

Altså. Opsummeret kan vi sige det sådan: Jeg kan ikke køre langsomt, jeg er blød som smør, jeg bliver alt for let forelsket, jeg mister besindelsen, når jeg bliver rasende, og jeg er dårlig til matematik. Jeg har læst lidt hist og her, men min viden er ret begrænset og i hvert fald ikke særlig nyttig. Og jeg skriver langsommere, end en staktit vokser.

Så hvad i alverden kan en mand som Daniel Hoffmann bruge en mand som mig til?

Svaret er – som du måske allerede har regnet ud – lejemorder.

Jeg behøver ikke at køre bil, jeg dræber stort set kun mænd af typen, som fortjener det, og der er ingen svære regnestykker. Ikke før nu i hvert fald.

Der var to regnestykker.

For det første var der det regnestykke, som tikker og går hele tiden: Præcis hvornår er det, du har så meget på din chef, at han begynder at blive bekymret, så du ved, at han er begyndt at overveje, om han skal have lejemorderen ekspederet. Det er ligesom med den der sorte enke,

ikke? Ikke at jeg ved meget om araknologi, eller hvad det nu hedder; men er det ikke sådan, at enken lader sig kneppe af hannen, som er meget mindre end hende? Og når han er færdig, og hun ikke har brug for ham længere, så æder hun ham? I *Dyrenes Rige 4: Insekter og edderkopper* fra det Deichmanske Bibliotek er der i hvert fald et billede af en sort enke, som har hannens pedipalper, der ligesom er edderkoppepikken, hængende afbidt fra kønsåbningen. Der kan man også se det blodrøde, timeglasformede mærke, som hunnen har på bugen. For timeglasset løber ud, din ynkelige, lille, liderlige hannederkop, og du skal kende din besøgstid. Eller rettere sagt vide, hvornår besøgstiden er forbi. Og sørge for at komme ud i en vis fart og væk, i regn eller sne, med to kugler i siden eller ej; det er bare om at komme hen til den eneste, der kan redde dig.

Det var sådan, jeg så på det. Gør det, du skal, men kom ikke for tæt på.

Og derfor havde jeg det ad helvede til med den nye opgave, Hoffmann gav mig.

Han ville have, at jeg skulle ekspedere hans kone.

Kapitel 2

“Jeg vil gerne have, at du får det til at ligne et indbrud, Olav.”

“Hvorfor det?” spurgte jeg.

“Fordi det skal ligne noget andet end det, det er, Olav. Politiet bliver altid så ophidsede, når der er tale om civile, der dør. De bliver overivrige i efterforskningen. Og når en kvinde, som har en elsker, bliver fundet død, peger alt på ægtemanden. I halvfems procent af tilfældene med rette, naturligvis.”

“Fireoghalvfjerds, sir.”

“Hvabehar?”

“Bare noget, jeg læste, sir.”

Nu har vi ikke for vane at kalde folk ‘sir’ i Norge, uanset hvor overordnede de er. Med undtagelse af kongefamilien, naturligvis, som tiltales Deres Kongelige Højhed. Det havde Daniel Hoffmann sikkert foretrukket. Titlen ‘sir’ var noget, Daniel Hoffmann havde importeret fra England sammen med lædermøblementet, bogreolerne i rød mahogni og de læderindbundne bøger med gamle, gulnede, ulæste sider; sikkert engel-

ske klassikere, men hvad ved jeg. Jeg genkendte bare de mest almindelige: Dickens, Brontë og Austen. I hvert fald gjorde de døde digtere luften på hans kontor så tør, at jeg hostede forstøvet cellulose op længe efter, at jeg havde været der. Jeg ved ikke præcis, hvad det var ved England, som fascinerede Hoffmann så meget; men jeg vidste, at han havde været på et kort studieophold derovre og var kommet hjem med en kuffert fuld af tweed-habitter, ambitioner og påtagede talemåder på Oxford-engelsk med norsk accent. Men uden eksamenspapirer eller anden indsigt end den, at penge er magt. Og at hvis man skal have succes i forretningslivet, så skal man satse der, hvor konkurrencen er svagest. Hvilket i Oslo dengang var ludermarkedet. Jeg tror i grunden, at analysen havde været såre enkel. Og Daniel Hoffmann havde ment, at på et marked, som var drevet af charlataner, idioter og amatører, kunne selv en middelmådighed blive kongelig højhed. Det var bare et spørgsmål om at have den nødvendige moralske fleksibilitet, som kræves for dagligt at rekruttere og sende unge kvinder ud i prostitution. Og efter at have mærket lidt efter konkluderede Daniel Hoffmann, at den havde han.

Da han nogle år senere ekspanderede ind på heroinmarkedet, var han allerede en mand, der anså sig selv som en succes. Og eftersom heroinmarkedet i Oslo indtil da havde været drevet af folk, som ikke bare var charlataner, idioter og amatører, men tilmed også narkovrag, og da det samtidig viste sig, at Hoffmann også havde moralsk fleksibilitet nok til at sende unge mennesker

ind i narkohelvedet, blev det en ny succes. Hoffmanns eneste problem nu om dage var Fiskeren. Fiskeren var en konkurrent af relativt ny dato på heroinmarkedet, og han var desværre ikke idiot, havde det vist sig. Guderne må vide, at der var nok narkomani i Oslo til dem begge; men alligevel prøvede de efter bedste evne at udrydde hinanden fra jordens overflade. Hvorfor? Tja. Jeg går ud fra, at ingen af dem var født med mit talent for underkastelse. Og tingene bliver vanskelige, når mennesker, som *vil* regere, *vil* have tronen, opdager, at deres kvinder er utro. Jeg tror, at Daniel Hoffmann-typer ville have et bedre og enklere liv, hvis de havde været i stand til at se gennem fingre med, eller i hvert fald tilgive, at konen havde en affære eller to.

“Jeg havde tænkt mig at holde juleferie,” sagde jeg. “At invitere en med ud at rejse et stykke tid.”

“En rejsefælle? Jeg troede ikke, at du kendte nogen så intimt, Olav? Det er noget af det, jeg kan lide ved dig, ved du nok. At du ikke har nogen at fortælle hemmeligheder til.” Han lo og slog aske af cigaren. Jeg blev ikke fornærmet, han mente det godt. “Cohiba”, stod der på mavebæltet. Jeg har læst et sted, at omkring århundredeskiftet var cigaren den mest almindelige julegave i den vestlige verden. Ville det være underligt? Jeg vidste jo ikke engang, om hun røg. Havde ikke set hende ryge på arbejdet i hvert fald.

“Jeg har ikke spurgt endnu,” sagde jeg. “Men –”

“Jeg betaler dig fem gange dit sædvanlige honorar,” sagde Hoffmann. “Så kan du tage vedkommende med

på evig juleferie bagefter, hvis du vil.”

Jeg prøvede at regne efter. Men jeg er som sagt helt håbløs.

“Her er adressen,” sagde Hoffmann.

Jeg havde arbejdet for ham i fire år uden at vide, hvor han boede. Hvorfor skulle jeg det? Han vidste heller ikke, hvor jeg boede. Jeg havde heller ikke hilst på hans nye kone, havde bare hørt Pine kæfte en masse op om, hvor hot hun var, og hvor meget han kunne have kradset ind, hvis han havde haft nogle kællinger som hende på gaden.

“Hun er stort set altid alene hjemme i dagtimerne,” sagde Hoffmann.

“Det er i hvert fald det, hun siger til mig. Gør arbejdet på den måde, du vil, Olav. Jeg stoler på dig. Desto mindre, jeg ved, jo bedre. Er du med?”

Jeg nikkede. *Jo mindre, tænkte jeg. Desto bedre.*

“Olav?”

“Ja, sir, jeg er med.”

“Godt,” sagde han.

“Lad mig tænke over det til i morgen, sir.”

Hoffmann hævdede det ene af sine omhyggeligt frise-rede øjenbryn. Jeg ved ikke meget om evolution og alt det der, men var det ikke sådan, at Darwin mente, at der kun findes seks universelle ansigtsudtryk, som udtrykker menneskelige følelser? Jeg aner ikke, om Hoffmann havde seks menneskelige følelser, men det, jeg tror, han gerne ville kommunikere med det hævdede øjenbryn – i modsætning til, hvad han ville have gjort med åbenlys

måben – var mild forbavselse kombineret med refleksion og intelligens.

“Jeg har lige givet dig detaljerne, Olav. Og nu – bagefter – overvejer du at *trække* dig?”

Truslen var knap nok til at høre. Nej, for resten, havde den været det, havde jeg næppe opfattet den. Jeg er nemlig håbløst umusikalsk, når det handler om at høre over- og undertoner i det, folk siger. Så vi kan gå ud fra, at truslen var tydelig nok. Daniel Hoffmann havde blå, klare øjne og sorte vipper over og under dem. Havde han været en pige, ville jeg have troet, det var sminke. Jeg ved ikke, hvorfor jeg nævner det, for det har ikke noget med sagen at gøre.

“Jeg nåede ikke at svare, før du gav mig detaljerne, sir,” sagde jeg. “Du skal få svar i aften. Er det i orden, sir?”

Han så på mig. Blæste cigarrøg i min retning. Jeg sad med hænderne i skødet. Strøg skyggen på den sixpencekasket, jeg ikke havde.

“Før seks,” sagde han. “På det tidspunkt går jeg fra kontoret.”

Jeg nikkede.

Da jeg gik hjemad gennem byens gader i snevejret, var klokken fire, og mørket lå atter over byen efter nogle få timers gråt dagslys. Det blæste stadig; en ansigtsløs piben lød inde fra de sorte smøger. Men jeg tror som sagt ikke på spøgelser. Sneen knagede under mine støvlesåler som tørre bogsider, mens jeg tænkte. Jeg plejer at prøve at undgå det, for det er ikke et område, hvor jeg ser noget

potentiale for forbedring ved at øve mig, og erfaringsmæssigt fører det sjældent til noget godt. Men jeg var tilbage ved det første af de to regnestykker. Selve ekspederingen burde være nem nok. Sandsynligvis lettere end de andre job, jeg havde haft. Og at hun skulle dø var også i orden; jeg mener som sagt, at folk – både mænd og kvinder – må tage konsekvenserne, når de gør noget forkert. Jeg var mere bekymret over det, der uundgåeligt ville ske bagefter. Så ville jeg være den fyr, der ekspederede Daniel Hoffmanns kone. Ham der vidste alt og havde magt til at bestemme over Daniel Hoffmanns skæbne, når politiet begyndte efterforskningen. Ham, der bestemte over en mand uden evne for underkastelse. Og som Hoffmann skyldte fem gange hans sædvanlige honorar. Hvorfor havde han tilbudt mig det for et job, som var mindre end gennemsnitligt kompliceret?

Jeg følte mig som en fyr, der sidder ved et pokerbord med fire svært bevæbnede, naturligt mistænksomme og dårlige tabere. Og jeg har netop fået fire esser på hånden. Af og til er gode nyheder så usandsynligt gode, at de er dårlige.

Okay, det den smarte pokerspiller ville have gjort her, var at gå ud, tage det overkommelige tab og håbe på bedre – og mere passende – held i næste runde. Mit problem var, at det var alt for sent at bakke ud. Jeg vidste, at Hoffmann kom til at stå bag mordet på sin egen kone, uanset om det var mig eller en anden, der udførte det.

Jeg opdagede, hvor mine skridt havde styret mig hen. Og stirrede ind i lyset.

Hun havde håret sat op i en knold, akkurat som min mor plejede at have. Hun nikkede og smilede til kunderne, som snakkede til hende. De fleste af dem vidste vel, at hun var døvstum. Sagde “god jul”, “hav det godt”. Den slags venligheder, som normale folk sagde til hinanden.

Fem gange det sædvanlige honorar. Ewig juleferie.